

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 22.02.1963, sp. zn. 5 Tz 3/63, ECLI:CZ:NS:1963:5.TZ.3.1963.1

Číslo: 26/1963

Právní věta: K otázce, kdo je oprávněn uplatnit škodu podle § 43 odst. 2 tr. ř. Pravomoc soudů při uplatňování regresních nároků státu - Ústavů národního zdraví na náklady léčebné péče.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 22.02.1963

Spisová značka: 5 Tz 3/63

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Adhezní řízení, Náhrada regresní, Náhrada škody

Předpisy: 71/1958 Sb. § 11

§ 12 71/1960 Sb. § 53 140/1961 Sb. § 221 141/1961 Sb. § 43

§ 228

§ 229

§ 272 150/1961 Sb. § 22 8/1962 Sb. § 9

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 26/1963 sb. rozh.

K otázce, kdo je oprávněn uplatnit škodu podle § 43 odst. 2 tr. ř. Pravomoc soudů při uplatňování regresních nároků státu - Ústavů národního zdraví na náklady léčebné péče.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 22. února 1963 - 5 Tz 3/63)

Rozsudkem okresního soudu v Ústí nad Orli. byl obžalovaný uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák., jehož se dopustil tím, že dne 25. června 1962, kolem 21,00 hodiny v Ústí nad Orli., bezdůvodně napadl M., udeřil ho do obličeje až upadl a poté do něho ještě kopal, čímž mu způsobil zranění, které mělo za následek 17 dnů pracovní neschopnosti. Byl za to odsouzen k trestu odnětí svobody a podle § 229 odst. 1 tr. ř. Soud odkázal OÚNZ v Ústí nad Orli. a poškozeného M. s nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Krajský soud v Hradci Králové zamítl odvolání poškozeného OÚNZ v Ústí nad Orlicí.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu uvedené

usnesení krajského soudu zrušil. Dále zrušil též rozsudek okresního soudu v Ústí nad Orlicí ve výroku, jímž podle § 229 odst. 1 tr. ř. byl poškozený OÚNZ v Ústí nad Orlicí odkázán se svými nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních a podle § 228 odst. 1 tr. ř. vyslovil, že odsouzený je povinen zaplatit poškozenému OÚNZ v Ústí nad Orlicí částku 951,- Kčs.

Z odůvodnění:

Proti usnesení krajského soudu podal předseda Nejvyššího soudu ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona s odůvodněním, že krajský soud měl náhradu škody poškozenému OÚNZ přiznat.

Nejvyšší soud shledal, že byl porušen zákon.

OÚNZ v Ústí nad Orlicí domáhal se v odvolání přiznání náhrady škody za léčebné náklady a dávky nemocenského pojištění, které vynaložil na M. Škodu přesně OÚNZ vyčíslil před hlavním líčením.

Krajský soud v odůvodnění usnesení, jímž zamítl odvolání poškozeného OÚNZ uvedl, že v daném případě jde o uplatnění regresního nároku ve smyslu vyhlášky č. 8/1962 Sb., kterou bylo upraveno společné uplatňování nároku na náhradu nákladů léčebné péče, dávek nemocenského pojištění a důchodového zabezpečení. Podle § 9 této vyhlášky rozhodují o takových regresních nárocích zvláštní regresní komise, k tomu účelu zřízení při ONV. Pouze tehdy, když by nárok byl uplatněn a řízení zahájeno před 1. únorem 1962, bylo by o věci rozhodováno dosavadním způsobem, tj. v daném případě před soudem. V konkrétní věci se však jednalo o nárok, který vznikl teprve po dni účinnosti uvedené vyhlášky, proto by OÚNZ v Ústí nad Orlicí svůj nárok neměl vůbec uplatňovat v trestním řízení před soudem.

Tento názor krajského soudu není správný a odporuje směrnicí pléna Nejvyššího soudu ze dne 4. června 1962 - Pls 1/62 k výkladu ustanovení trestního řádu o adhézním řízení uveřejněné v sešitě 3 - 4/1962 sb. rozh. a rozhodnutí Nejvyššího soudu č. 47/1962 sb. rozh. tr.

Podle § 22 zák. č. 150/1961 Sb. o regresních nárocích rozhodují okresní národní výbory. Na základě vl. usn. č. 997/1961 byly k tomuto cíli vyhláškou č. 8/1962 Sb. (§ 9) zřízeny u okresních národních výborů regresní komise, a to jako užší komise zdravotnických komisí ve smyslu § 53 odst. 4 vl. nař. č. 71/1960 Sb.; plénium může také pověřit odbor zdravotnictví, aby rozhodoval místo regresní komise v případech uvedených v § 11 odst. 2 cit. vyhlášky. Tím bylo rozhodování o regresních nárocích zásadně přeneseno ze soudů na národní výbory.

Přenesení rozhodování na okresní národní výbory nebrání však tomu, aby nebylo o regresních nárocích rozhodováno v adhézním řízení podle § 43 odst. 2 tr. ř. (srov. směrnicí pléna NS k výkladu ustanovení tr. ř. o právech a postavení poškozeného v trestním řízení a o náhradě škody, způsobené trestným činem, uveř. pod čl. II/1962 Sbírky rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR). Nárok poškozeného, aby bylo v odsuzujícím rozsudku rozhodnuto o škodě způsobené trestným činem, není totiž na překážku, jestliže jinak přísluší rozhodovat o nároku jinému orgánu než soudu. Z hlediska ustanovení § 229 odst. 1 tr. ř., podle něhož za podmínek tam uvedených odkáže soud poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních, popř. na řešení před jiným přísl. orgánem, je totiž nerozhodné, kterému orgánu přísluší o škodě trestným činem způsobené rozhodovat, neboť z cit. ustanovení vyplývá, že škodou trestným činem způsobenou, kterou lze uplatňovat v trestním řízení, je každá majetková škoda bez ohledu na to, zda je o ní jinak (tj. mimo trestní řízení) oprávněn rozhodovat soud či jiný státní nebo společenský orgán. Je proto takovou škodou - jak uvádí cit. směrnice pléna NS - např. i škoda státu na daních nebo jiných dávkách, o nichž přísluší jinak rozhodovat finančním odborům rad národních výborů, škoda vzniklá při provádění nemoc. pojištění, o níž rozhodují jinak odborové orgány, nebo škoda, kterou je nutno uplatňovat v rozhodčím řízení podle vyhl. č. 184/1959 Ú. l. nebo

v řízení podle § 12 zák. č. 71/1958 Sb.

Z toho plynou ty důsledky, že soud v trestním řízení je oprávněn rozhodovat i o regresních nárocích podle zák. č. 150/1961 Sb., o nichž by byl jinak příslušný rozhodovat okresní národní výbor; v řízení občanskoprávním naproti tomu není pravomoc soudů v těchto věcech dána.

Regresní nároky na náklady léčebné péče uplatňují příslušné ústavy národního zdraví (srov. instrukci min. zdravotnictví poř. č. 33/1957 Sb. instrukcí pro výkonné orgány národních výborů ve znění instrukce poř. č. 36/1958 Věstníku min. zdravotnictví) přímo proti obviněnému v těch případech, kdy jde o škodu, způsobenou zaměstnancem trestným činem, a to buď úmyslně nebo v opilosti anebo z nedbalosti, avšak nikoli při plnění pracovních povinností (neplatí u zák. č. 71/1958 Sb., ale občanský zákoník).

Naproti tomu byla-li škoda, způsobena trestným činem z nedbalosti při plnění pracovních povinností zaměstnancem, nemůže příslušný ústav národního zdraví uplatnit regresní nárok na náklady léčebné péče přímo proti obviněnému. Jde tu o škodu podle zák. č. 71/1958 Sb. způsobenou zaměstnancem třetí osobě, za níž odpovídá vždy zaměstnavatel; třetí osoba, která uplatňuje nárok na náhradu škody proti zaměstnanci, kterou tento způsobil z nedbalosti při výkonu svého zaměstnání porušením povinnosti z pracovního poměru, může proto takový nárok uplatnit toliko vůči podniku, který je zaměstnavatelem takového zaměstnance (srov. směrnici pléna NS Pls 2/61 uveř. pod č. 64/61 Sbírky rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR). V trestním řízení může proto proti obviněnému uplatnit nárok na náhradu škody způsobené trestným činem v tomto případě jen podnik, jehož byl obviněný zaměstnancem (resp. družstvo, jehož byl obviněný členem); příslušný ústav národního zdraví pak má regresní nárok proti podniku (družstvu), jehož byl obviněný zaměstnancem (členem).

Jelikož v daném případě šlo o škodu způsobenou obžalovaným úmyslným trestným činem a OÚNZ svůj nárok přesně vyčíslil částkou 951,- Kčs, o jejíž správnosti nejsou pochybnosti a svůj nárok řádně uplatnil, měl krajský soud vyhovět odvolání poškozeného.

Krajský soud tím, že zamítl odvolání poškozeného OÚNZ v Ústí nad Orl. a nepřiznal mu náhradu škody, porušil zákon v ustanovení § 228 odst. 1 tr. ř.

Ježto nárok byl včas poškozeným uplatněn a výše škody přesně stanovena, Nejvyšší soud sám o přiznání náhrady škody rozhodl.